

Na Kranjskem se privatne ljudske šole po razredih tako porazdele, da pripada od treh jednorazrednic dvoje ljubljanski okolici, jedna črnomaljskemu glavarstvu; od 5 dvorazrednic dvoje Ljubljani, po jedna postojinskemu, novomeškemu in kamniškemu glavarstvu; jedina tri-razrednica se nahaja v Ljubljani; od 4 štirirazrednic tri v Ljubljani, 1 v Novem Mestu; od 2 petrazrednic po jedna v Ljubljani in v Škofji Loki; šestrazrednica v Škofji Loki; obe osemrazrednici v Ljubljani.

Po šolskih zakonih je sicer v prvi vrsti povsod vpeljan vesdnevni pouk, vendar ima večina šol po deželi z dovoljenjem politične gosposke poldnevni pouk. Zopet druge šole imajo deloma vesdnevni, deloma poldnevni pouk; končno so v Avstriji tudi take šole, na katerih se po zimi poučuje ves dan, po leti samo pol dne.

Največje je torej število onih šol, na katerih se poučuje ves dan, namreč skoro tri četrtine; dobra petina je šol s poldnevnim poukom; še manj kot dvajseti del je taciš šol, ki imajo deloma vesdnevni in deloma poldnevni pouk; neznatno je število onih šol, pri katerih se ravna šolski pouk po letnem času; pride v poštev posebno le v Galiciji. Splošnim avstrijskim razmeram najbolj nasprotne so ravno kranjske razmere, kjer je primeroma veliko preveč šol s poldnevnim poukom. Trditev, da vsled krajevnih razmer, ne velja, ker imajo kronovine s podobnimi krajevnimi razmerami relativno veliko manj šol s poldnevnim poukom. Jedina Bukovina in Primorska se nekoliko približujeta Kranjski, vse druge jo pa v tem pogledu močno nadkriljujejo.

V Kranjski posebej je s šolskim poukom po posameznih šolah tako-le:

Zaporedno število	Glavarstva	Število lj. šol s poukom					
		ves dan			poldnevni		
		ves dan	pol dne	mešanim	ves dan	pol dne	mešanim
absolutno			relativno				
1	Črnomelj	116	2	5·3	10·6	84·1	
2	Kamnik	131	1	3·0	94·0	3·0	
3	Kočevje	1616	3	45·7	45·7	8·6	
4	Kranj	331	—	8·8	91·2	—	
5	Krško	317	4	12·5	70·8	16·7	
6	Litija	317	3	13·0	74·0	13·0	
7	Ljubljana (mesto) .	7	1	—	87·5	12·5	
8	Ljubljana (okolica)	224	3	6·9	82·8	10·3	
9	Logatec	1112	1	45·8	50·0	4·2	
10	Novo Mesto	821	2	25·8	67·8	6·4	
11	Postojina	1223	1	33·3	63·9	2·8	
12	Radovljica	222	1	8·0	88·0	4·0	

V primeri s splošnimi avstrijskimi so torej kranjske razmere samo v Ljubljani še ugodnejše, povsod drugod veliko slabše; precej ugodne v kočevskem, logaškem in postojnskem glavarstvu, zelo neugodne v kamniškem, črnomaljskem, okoliškem in radovljiškem glavarstvu.

Gledé šolskega pouka je zopet velika razlika med šolami po mestih in trgih na jedni in po deželi na drugi strani, o tem nas prepiča sledeča tabela:

Zaporedno število	Kronovine	Absolutno število javnih lj. šol s poukom							
		vsega dné	pol dné	deloma vsega dné deloma pol dné	po zimni vsega po leti pol dné	vsega dné	pol dné	deloma vsega dné deloma pol dné	po zimni vsega po leti pol dné
1	Nižja Avstrija . . .	402	12	12	—	792	214	35	1
2	Zgornja Avstrija .	75	7	23	—	143	148	100	—
3	Šolnograška	33	—	2	—	95	19	7	—
4	Štajerska	166	3	2	—	514	101	25	1
5	Koroška	40	—	—	—	291	17	3	—
6	Kranjska	26	8	7	—	43	223	14	—
7	Primorska	101	23	10	—	50	212	14	—
8	Tjrolska s Predarlško	103	1	7	10	1083	30	128	308
9	Češka	852	7	16	—	3590	216	66	31
10	Moravska	354	23	40	1	1350	377	73	2
11	Šlezija	43	4	2	2	150	217	22	28
12	Galicija	301	53	73	—	1571	1327	118	3
13	Bukovina	24	6	10	—	66	171	7	—
14	Dalmacija	104	7	—	—	125	60	—	1
	Sploh .	2624	154	204	13	9863	3332	612	375

Po mestih in trgih ima 87.6% vseh javnih šol ves dan pouk, 5.2% pol dné, 6.8% deloma ves dan deloma pol dné, 0.4% po zimni ves, po leti pol dné; po deželi pa le 69.6% ves dan, pač pa 23.5% pol dné, in le 4.3% deloma ves dan, deloma pol dné, in zopet cela 2.6% po zimni cel dan, po leti pol dné. Na Kranjskem posebej se po mestih in trgih močno približujejo razmere splošnim avstrijskim, zategadelj se pa po deželi še tem bolj oddalé; po mestih in trgih ima namreč ves dan pouk 63.4% javnih ljudskih šol, po deželi pa le 15.4%.

Z ozirom na to, da je min. novela z dné 2. maja 1883. l. poldnevni pouk močno olajšala, so se jele šole po deželi, katerim se je poprej poldnevni pouk le izjemoma od dež. šolskih svetov dovoljeval, močneje zanj oglašati. V resnici so se razmere v teku petih let že